Lieta Nr.C33733116
Lietvedības Nr.C-1905-17/5

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā, 2017.gada 13.janvārī

Rīgas rajona tiesa
tiesnese N.Zavadska,
rakstveida procesā izskatīja civillietu /pers. A/ maza apmēra prasībā pret /pers. B/ par uzturlīdzekļu piedziņu.

Aprakstošā daļa

2016.gada 12.oktobrī prasītāja /pers. A/ cēlusi tiesā maza apmēra prasību pret atbildētāju /pers. B/ par uzturlīdzekļu piedziņu pušu nepilngadīgās meitas /pers. C/ uzturam 140,00 *euro* mēnesī.

Prasības pieteikumā pie apstākļiem, kas pamato prasību norādīts, ka meita atrodas prasītājas aprūpē, kura nodrošina viņu ar visu nepieciešamo pilnvērtīgai audzināšanai un attīstībai. Atbildētājs nesniedz meitai uzturlīdzekļus un nepiedalās meitas audzināšanā.

Prasītāja norāda, ka meitas vajadzībām mēnesī ir nepieciešami 280 *euro*, proti, pārtikai 100 *euro*, apģērbam un apaviem 30 *euro*, bērna attīstībai nepieciešamām lietām un pasākumiem 50 *euro*, vitamīniem 30 *euro*, ārstnieciskiem izdevumiem 20 *euro*, pamperiem 40 *euro*, dažādiem sīkumiem 10 *euro*.

Pamatojoties uz Civillikuma 179.pantu, Bērnu tiesību Konvencijas 27.panta otro daļu, prasītāja lūdz piedzīt no atbildētāja par labu prasītājai uzturlīdzekļus 140,00 *euro* apmērā meitas uzturam ik mēnesi, bet ne mazāk no Ministru kabineta noteiktās minimālo uzturlīdzekļu apmēru.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 250^{21}.panta noteikumiem atbildētājam 2016.gada 17.oktobrī, tika nosūtīts prasības pieteikuma noraksts un paskaidrojumu veidlapa.

2016.gada 7.novembrī tiesā saņemti atbildētāja paskaidrojumi, kuros norādīts, ka prasība netiek atzīta. Paskaidrots, ka 2010.gada 29.augustā cieta avārijā un, pēc kuras 2012.gadā piešķirta invaliditāte.

2014.gadā uzsākts fiziskās personas maksātnespējas process un saistību dzēšanai maksātnespējas procesa ietvaros turpina veikt maksājumus.

Atbildētājs norāda, ka pārskaita prasītājai naudas līdzekļus meitas uzturēšanai un papildus pārskaitījis naudas līdzekļus meitas rudens apavu iegādei. Vairākos maksājumos ir pārskaitīti naudas līdzekļi dāvanas iegādei meitai t.i. nepieciešamo lietu iegādei.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma $250.^{25}$ panta pirmo daļu, puses ir informētas par tiesas sastāvu un pusēm izskaidrotas tiesības pieteikt noraidījumu tiesnesim.

Civilprocesa likuma $250.^{26}$ pantā noteikts, ka tiesa, ievērojot šajā nodaļā paredzētos izņēmumus, iztiesā lietu tiesas sēdē, ja ir saņemts puses pamatots lūgums un tiesa atzīst par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē.(..). Ja tiesa atsaka lūgumu iztiesāt lietu tiesas sēdē, to norāda spriedumā.

Atbildētājs, kā pamatojumu lūgumam iztiesāt lietu tiesas sēdē norādījis, ka viņš vēlas, lai tiesa, uzklausot abu pušu mutiskos paskaidrojumus un izvērtē faktisko situāciju, kā arī un vēlas uz tiesas sēdi uzaicināt kā liecinieci atbildētāja māti, kas varētu liecināt par faktiskajiem apstākļiem, ka arī viņa māte ir sniegusi materiālo atbalstu. Vēlas dzirdēt prasītājas pamatojumu, kāpēc tiesai sniegta apzināti nepatiesa ziņas, ka atbildētājs nepiedalās meitas uzturēšanā un audzināšanā.

Ņemot vērā bērnu interešu prioritātes nodrošināšanu, iesniegtos atbildētāja paskaidrojumus un lietā esošos pierādījumus, tiesa nesaskata pamatu civillietas izskatīšanai mutvārdu procesā.

Par lietas izskatīšanu rakstveida procesā pusēm paziņots 2016.gada 29.novembrī.

Puses nav pieteikušas noraidījumu tiesnesim.

Motīvu daļa

Pārbaudījusi un novērtējusi lietas materiālus, tiesa atzīst, ka prasība ir apmierināma daļēji.

Ar prasības pieteikumam pievienoto dzimšanas apliecības /apliecības numurs/ kopiju, apstiprinās, ka /pers. C/, kura dzimusi /datums/, vecāki ir /pers. A/ un /pers. B/ (lietas 10.lapa).

Civillikuma 178.pantā noteikts – ja vecāki dzīvo šķirti, vecāku kopīga aizgādība turpinās. Bērna aprūpi un uzraudzību īsteno tas no vecākiem, pie kura bērns dzīvo. Lietā nav strīda par to, ka pušu laulība nav šķirta, puses dzīvo šķirti un bērna aprūpi un uzraudzību īsteno māte – prasītāja lietā.

Saskaņā ar Civillikuma 179.panta pirmo un otro daļu vecāku pienākums ir samērā ar viņu spējām un mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns varēs pats sevi apgādāt. Pienākums gādāt par bērna uzturēšanu nebeidzas, ja bērns nedzīvo kopā ar vienu no vecākiem vai abiem vecākiem. Savukārt, Civillikuma 179.panta piektajā daļā noteikts, ka minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kuru bērnam nodrošināt ir pienākums katram no vecākiem neatkarīgi no viņa spējām uzturēt bērnu un mantas stāvokļa, nosaka Ministru kabinets, ņemot vērā valstī noteikto minimālo mēnešalgu un bērna vecumu.

No minētām tiesību normām izriet, ka vecākiem ir pienākums sniegt uzturlīdzekļus saviem bērniem. Pienākums gādāt par bērna uzturēšanu neizbeidzas, ja bērns ir šķirts no ģimenes vai nedzīvo kopā ar vienu no vecākiem vai abiem vecākiem.

Nosakot piedzenamo uzturlīdzekļu apmēru, tiesai jānoskaidro, kāda ir bērna uzturam nepieciešamā summa, lai vislabāk nodrošinātu bērna intereses; jāizvērtē vecāku mantas stāvoklis un spēja šādu summu segt (vecākiem bērni jāapgādā atbilstoši katra ienākumiem un mantas stāvoklim); bērna uzturam noteikto summu jāsadala proporcionāli katra vecāka mantiskajam stāvoklim, ievērojot katra vecāka ieguldījumu bērna uzturēšanai (*skat. Augstākās tiesas Senāta 2012.gada 28.septembra spriedums lietā nr. SKC 1024, 7.punkts*).

Prasītāja norādīja, ka bērna vajadzībām mēnesī ir nepieciešami vidēji 280 *euro*.

Nepārprotami, tas, cik daudz jātērē bērnu uzturēšanai, ir zināms bērnu vecākiem, jo bērnu uzturēšanas izdevumi ir atkarīgi no konkrētā bērna individualitātes, spējām, interesēm, veselības stāvokļa, garīgās un fiziskās attīstības un citiem apstākļiem. Bērnam ir nepieciešams mājoklis, ēdiens,

transports, apģērbs, higiēnas piederumi, medicīniskie pakalpojumi.

Civilprocesa likuma 96.panta pirmā daļa noteic, ja tiesa atzīst kādu faktu par vispārzināmu, tas nav jāpierāda.

Vispārzināms fakts ir fizioloģiskie augšanas procesi, līdz ar to apstāklis par nepieciešamību pēc apģērba, apaviem, pārtiku un veselības aprūpi nav apšaubāmi. Turklāt tiesa ņem vērā, ka visus izdevumus nav iespējams iekļaut aprēķinā, pēc dzīvē gūtiem novērojumiem tie var pieaugt un mainīties līdz ar bērna noteikta vecuma sasniegšanu.

Saskaņā ar Augstākas tiesas Senāta civillietu departamenta 2011.gada 18.maija spriedumu lietā Nr. SKC-863/2011 tiesa var atbrīvot lietas dalībniekus no pierādījumu iesniegšanas, ja tā atzīst par vispārzināmu, ka bērnam uzturēšanas izdevumos iekļaujami izdevumi par ēdienu, apģērbu, mājokli, higiēnas piederumiem u.t.t.. Tā kā šīm empīriskām patiesībām (uz pieredzi pamatotām patiesībām) nav faktisku apstākļu nozīmes, bet tās ir tikai secinājumi un loģiski slēdzieni no zināmiem faktiem, tad tās pusēm nav jāpierāda, bet pati tiesa izlieto empīriskās patiesības kā loģiska slēdziena locekļus *(sk. Bukovskis V. Civilprocesa mācības grāmata. Rīga: Autora izdevums, 1933., 333.–336.lpp.) (Civilprocesa likuma 96.panta pirmā daļa).*

Vērtējot pušu mantisko stāvokli, tiesa konstatē, ka ar lietas materiālos esošo veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas lēmumu Nr.30-2012-2718 pierādīts, ka atbildētājs ir otās grupas invalīds (lietas 77.-79.lapa).

Savukārt, no Bērzpils vidusskolas izziņas un sniegtās informācijas un /pers. D/ dzimšanas apliecības (lietas 80-83.lapa) izriet, ka atbildētāja apgādībā ir nepilngadīga meita /pers. D/, kura dzimusi 2006.gadā.

No konta pārskata redzams, ka atbildētāja ienākumus veido darba samaksa un invaliditātes pensija vidēji mēnesī 650 *euro* mēnesī.

No lietā esošās Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras izziņas izriet, ka prasītājas ienākumus veido vecāku pabalsts un bērna kopšanas pabalsts, vidēji mēnesī 629,67 *euro* un darba alga vidēji 142,29 *euro* mēnesī.

No Uzņēmuma reģistra datu bāzes redzams, ka atbildētājam 2014.gada 3.jūlijā pasludināts maksātnespējas process.

No Tiesu informācijas sistēmā pieejamajiem Ceļu satiksmes drošības direkcijas datiem, konstatēts, ka prasītājas īpašumā atrodas transportlīdzeklis /TL marka/, 2002.gada izlaidums. Atbildētājam nav reģistrētu transportlīdzekļu. No Tiesu informācijas sistēmā pieejamajiem Valsts vienotās datorizētās zemesgrāmatas datiem izriet, ka atbildētājam un prasītājai nepieder nekustāmie īpašumi.

No atbildētāja rakstveida paskaidrojumiem izriet, ka atbildētājs regulāri sniedz līdzekļus bērna /pers. C/ uzturam. No lietā esošā atbildētāja norēķinu konta pārskata redzams, ka atbildētājs par laika periodu no 2016.gada janvāra līdz 2016.gada oktobrim uz prasītājas kontu veicis maksājumus 1775,98 *euro* apmērā, maksājuma mērķī norādot - dāvana, un 2016.gada oktobrī veikts maksājums 95 *euro* apmērā, maksājuma mērķī norādot – alimenti meitas uzturam.

Vērtējot atbildētāja iespējas maksāt uzturlīdzekļus pieprasītāja apmērā, tiesa ņem vērā ne tikai bērna /pers. C/ uzturam nepieciešamos uzturlīdzekļus, bet arī to, ka atbildētāja aprūpē atrodas vēl viens nepilngadīgais bērns, kuru atbildētājam ir pienākums uzturēt un aprūpēt, un kurš nevar tikt nostādīts sliktākā stāvoklī, salīdzinot ar pušu meitu /pers. C/. Tāpat tiesa ņem vērā, to ka atbildētājam ir pasludināts maksātnespējas process, kas pats par sevi liecina par to, ka personai ir finansiālās grūtības.

Kādēļ izvērtējot apstākļus kopsakarā ar lietā esošajiem pierādījumiem, tiesa atzīst, ka no atbildētāja prasītājas labā ir piedzenami uzturlīdzekļi nepilngadīgās meitas /pers. C/ uzturam 120 *euro* apmērā, bet ne mazāk par Ministru kabineta noteikto minimālo uzturlīdzekļu apmēru.

Tiesa atzīst, ka šāds uzturlīdzekļu apmērs ir samērīgs un atbilstošs bērna šī brīža vajadzībām, kā arī abu vecāku mantiskajam stāvoklim.

Tiesa atzīst, ka saskaņā ar Civillikuma 177.panta pirmo daļu uzturlīdzekļi piedzenami līdz bērna pilngadībai, t.i., kamēr bērns ir vecāku aizgādībā.

Ievērojot Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2007.gada 29.augusta spriedumā lietā Nr.SKC-556 sniegto tulkojumu LR Satversmes 92.pantam un Civilprocesa likuma 1.pantam savstarpējā saistībā ar Civillikuma tiesību normām, kas izriet no ģimenes tiesiskajām attiecībām, prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu bērna uzturam, tie piedzenami no brīža, kad celta prasība tiesā, jo ar prasības celšanas brīdi attiecīgā persona uzsāk savu ar likumu garantēto civilo tiesību aizsardzības realizāciju tiesā.

Pamatojoties uz minēto, tiesa atzīst, ka uzturlīdzekļi piedzenami no prasības pieteikuma iesniegšanas dienas tiesā, t.i., no 2016.gada 12.oktobra, jo ar prasības celšanas dienu prasītāja uzsāka īstenot savu aizskarto interešu aizsardzību tiesā.

Ņemot vērā, ka atbildētājs veicis regulāri maksājumus līdz ar to, atbildētāja veiktais maksājums 2016.gada 12.oktobrī 95 *euro* apmērā ir ņemams vērā sprieduma izpildes procesa ietvaros.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 205.panta pirmās daļas 1.punktu, pēc lietas dalībnieka lūguma tiesa spriedumā var noteikt, ka pilnīgi vai noteiktā daļā nekavējoties izpildāmi spriedumi par uzturlīdzekļu piedziņu bērnam vai vecākam.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 3.punktu prasītāja ir atbrīvota no tiesas izdevumu samaksas prasībā par uzturlīdzekļu piedziņu. Savukārt Civilprocesa likuma 42.panta pirmā daļa noteic, ja prasītājs bijis atbrīvots no tiesas izdevumu samaksas, tie piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas 1.punkta a) apakšpunktu valsts nodeva par prasību, kas novērtējama naudas summā no līdz 2134 *euro*, — 15 procenti no prasības summas, bet ne mazāk par 71,14 *euro*. Tādējādi no atbildētāja valsts labā piedzenama valsts nodeva 216,00 *euro* (120 *euro* x 12 x15%).

Civilprocesa likuma 39.panta pirmās daļas 5.punkts noteic, ka ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi ir ar tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādāšanu, izsniegšanu un tulkošanu saistītie izdevumi.

No lietas materiāliem – ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu aprēķina - (lietas 2.lapa) redzams, ka ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi par tiesas dokumentu piegādāšanu un izsniegšanu ir 7,41 *euro*, kas piedzenami no atbildētāja valsts labā.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 204.^{1}pantam atbildētājam nosakāms sprieduma labprātīgas izpildes termiņš tiesas izdevumu samaksai 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 8., 34., 39., 42.panta pirmo daļu., 43., 96., 97., 193., 204.^{1}, 205.panta pirmās daļas 1.punktu, 250.^{26} un 250.^{27}pantu, tiesa

nosprieda

prasību apmierināt daļēji.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. A/, personas kods /personas kods/, uzturlīdzekļus meitas /pers. C/, personas kods /personas kods/, uzturlīdzekļus 120 *euro* mēnesī, bet ne mazāk kā 25% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas līdz bērna 7 gadu vecumam, savukārt no 7 gadu vecuma sasniegšanas ne mazāk, kā 30% apmērā no ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas, sākot no 2016.gada 12.oktobra līdz bērna 18 gadu sasniegšanai.

Samaksa veicama /pers. A/ bankas norēķinu kontā Nr.LV08HABA0551030176767, AS "Swedbank".

Noteikt, ka spriedums daļā par uzturlīdzekļu piedziņu izpildāms nekavējoties.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu valstij valsts nodevu 216,00 *euro*, samaksu veicot sekojošā kontā:

Saņēmējs: Valsts kase, reģistrācijas nr. 90000050138, konta Nr. LV55TREL1060190911200, saņēmēja banka: Valsts kase, BIC kods TRELLV22, iemaksas mērķis: šeit ierakstāmi dati lietas identificēšanai (atbildētāja vārds, uzvārds un civillietas numurs).

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 7,41 *euro*, samaksu veicot sekojošā kontā:

Saņēmējs: Tiesu administrācija, konts LV51TREL2190458019000, NMR 90001672316, saņēmēja banka: Valsts kase, kods TRELLV22, iemaksas mērķis: 21499 ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi, kā arī dati lietas identificēšanai (atbildētāja vārds, uzvārds un civillietas numurs).

Valsts labā veiktā maksājuma apliecinošs dokumenta oriģināls iesniedzams Rīgas rajona tiesas kancelejā.

Sprieduma daļā par tiesāšanas izdevumu piedziņu noteikt sprieduma labprātīgas izpildes termiņu 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 (divdesmit) dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģijā, iesniedzot apelācijas sūdzību Rīgas rajona tiesā, ja pastāv kāds no Civilprocesa likuma 440.^{2} pantā noteiktajiem apelācijas ierosināšanas pamatiem.

Tiesnese N.Zavadska